Ranko Petrović Stankovci

GRADSKA BIBLIOTEKA „JURAJ ŠIŽGORIĆ" ŠIBENIK NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 50 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativo i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJA. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Miloša. Izdavač i odgov. urednik Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 —

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50. Pretplata mjesečno Din 14.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA IV ŠIBENIK — 18 AUGUSTA 1936 — SPLIT BROJ 408

ČIME DA SE OPRAVDAJU?

Nekoliko beogradskih, uglednih novina, pa splitska *Država* i *Zov sa Jadrana* i šibenska *Tribuna*, i Mornar odali su dužnu, humanu, socijalnu i patriotsku počast velikom hrvatskom i jugoslavenskom, katoličkom biskupu Franu *Uccellini-Tice*. Ostala dalmatinska i hrvatska štampa, a k tome *rimokatolička*, kao po *befelu* ili *komandi*, ili po srodnosti mentaliteta, ne htjedoše ni zabilježiti, da je taj *drugi hrvatski i jugoslavenski Strosmajer*, stupio u 90.tu godinu života, svjež i vedar duševno, a još krepak fizički.

Te naše (po čemu naše? bolje njihove!) novine donose kilometrične članke o kriminalnim ljudima, o akrobacijl i nogometu, o kićenju.... zastavama, o govorima.... a o čovjeku, kojim će se ponositi budućnost naše historije; čije će ime resiti najzlatnije stranice dalmatinske historije napose, a zajednički sa jugoslovenskom; ime koje će stajati uz Strosmajera, Klaića, Pavlinovića, Vojnovića i Nodila i ostalih reprezentanata i *Hrvatske* i *Srbije* i *Slovenije*, a pogotovu *današnje Jugoslavije*. O tom imenu one *neće* ni jedne riječi da reknu! Kome za volju?!?

No — ko će o tim urednicima i tim novinama do desetak, dvaestak godina i govoriti?! Dà, hoće sa sažaljenjem!

A — o presvijetlom Franu Uccellini-Tice! Govoriće buduća pokoljenja s poštovanjem i udivljenjem, pisaće jugoslovenska historija — dokle god bude Jugoslavije i jugoslovenske nacije!

Čime ćete da se opravdate, o *braćo katolici i Hrvati*, pred narodom i historijom, vi, dakako — koji ne znate za *duhovnog gorostasa, katoličkog* biskupa Boko-kotorskog — Franu Uccellini-Tice?

Čime ćete se opravdati, što hotimice, jednodušno, ne zaželiste mu, prigodom 90 godine života — barem jednom humanom, socijalnom i dužnom rečenicom: „Bog te poživio plemeniti starče!"

A — ipak — Njegova će posljednja molitva biti: „Bože, blagoslovi moj narod hrvatski, srpski i slovenački u slobodnoj svojoj državi Jugoslaviji! Bože, čuvaj, Jugoslaviju!"

Katolik—Jugoslaven.

Jugoslovenski ministri na večeri kod g. Hitlera

Berlin 17. Vodja i kancelar Reicha g. Adolf priredio je u čast olimpijskih gostiju svečanu večeru kojoj su prisustvovali: jugosl. ministar za fizičko vaspitanje g. Dr. Rogić sa gospodjom, jugosl. opunomoćeni ministar u Berlinu g. Dr. Aleksandar Cincar-Marković sa gospodjom, savojska princesa kontesa Calvi di Bergolo, grof i grofica Baillet-Latour, britanski ambasador Sir Erich Phipps, lord Rennell, sir Robert Vansittard, ambasador Dr. h. c. Shurman, poljski državni sekretar grof Szembek, poljski ambasador grof Lipski, ministar Južnoafričke Unije van Rendsburg i još nekoliko engleskih lordova.

Još jedna slika prigodom doiska kralja Eduarda VIII na Jadran, kad nakon pregleda jahte „Nahlin" šeće po šibenskom gatu.

Veliko zadocnjenje ovogodišnje žetve u Sovjets. Uniji

— Vršalice otkazuju poslusnost —
— Pšenična zrna ispadaju iz klasja —

Iz sovjetske štampe sazuajemo karakteristične sledeće vesti o stanju ovogodišnje žetve u Sovjetskoj Uniji.

„Lenjingradska Pravda" od 21 VII 36 godine — br. 166 — piše o lenjingradskoj oblasti sledeće:

„Već prvi dani ovogodišnje žetve pretskazuju velike gubitke", a moskovski list „Izvestija" — br. 163 — žali se ovako: „Državne žitarske privrede *počele su svoju ovogodišnju žetvu pod gorim okolnostima nego li lanjske godine*. Opravke vršalica nisu blagovremeno izvršene, i sprave za žetvu nisu snabdevene rezervnim delovima niti im je osiguran potreban materijal".

Isti taj list od 17-VII 1936 godine — br. 165 — donosi jednu vest iz predela Donec na koji se način u tom kraju obavila ovogodišnja žetva i kako su se pokazale sovjetske vršalice u jednome predelu, u kome se žetva bolje obavila nego li ma u kom delu Rusije. Navodimo kolektivnu privredu Molotov, stanicu za mašine i vršalice, gde je žetva po rečima Brošenka, zamenika predsednika izvršnog okruga, i Kuročkina šefa poljoprivrednog okružnog otseka bila bolja nego ma na kom drugom mjestu. Ali sa pregledom polja nastupilo je i naše razočaranje. *Žetva je i ovde počela sa velikim zadocnjenjem. Žito je bilo prezrelo i ispadalo je iz klasja.... Mašinovodja vršalice Lazarenko ovršio je u roku od sedam dana samo površinu od 13 hektara.* Pelepec, koji se sa njime utrkivao — ovršao je 15 hektara. *Rad vršalica je neverovatno rđavo organisovan.* Istovarivanje vršalica oduzima dnevno 5—6 časova vremena. *Žito se direktno izručuje na zemliu.* Uopšte nema nikakve tehničke pomoći od strane mašinske i traktorske stanice. *I kada je potreban mehaničar, nikada se ne može dobiti.* Polja na kojima se vrši žetva *su sva zarasla u korovu*, tako da se neprestano srpovi uplićU, a mašine svaki čas zadržavaju u radu. Mašinovodje, pošto nemaju nikakvog drugog skloništa, primorani su da spavaju ispod mašina. *Hrana je bedna. U ostalim kolektivnim privredama ovoga kruga položaj je još crnji i gori.* Iako je žito već prezrelo i samim tim u većoj meri ispada iz klasja, *od 66 vršalica samo su 16 na radu.* Kao u većini okruga ovoga predela, tako i ovde vrši se „proba vršalica". Okružnom izvršnom komitetu i poljoprivrednom okružnom otseku stižu mnoge žalbe zbog oskudice rezervnih delova mašina kao i zbog tehničkih nedostataka vršalica i traktora . . ."

Poluzvanični organ „Izvestija" od 18 VII 1936 godine — broj 166 — objavljuje jedan dopis iz azovskog-crnomorskog predela, u kome se priznaje otkazivanje poslušnosti vršalica i loše snabdevanje poljoprivrednih radenika: „.....U pečenkopskom okrugu počela je žetva još 1 jula. Ali pripremni radovi za žetvu su vrlo rdjavo sprovedeni. *Dovedene vršalice na poljima ne funkcionišu u većini slučajeva, i može se reći da su više vremena van upotrebe nego li što se mogu upotrebljavati.* Žito je vrlo rdjavo sečeno. Stabljike koje mašina ne otseče moraju biti rukom lomljene. Normala od 20 hektara po vršalici za jedan radni dan nikada se ne postiže. Transportovanje žita do elevatora nije organizovano. Polja su sa korovom preplavljena. Po poljima se vidi razbacana žetva preko koje je izrasla trava. *Ishrana radnika nije apsolutno organizovana u polju. Dečja skloništa uopšte ne postoje. U kooperativama ne može se na baviti ni duvan, a da se i ne govori o šećeru, prosu i ostalim životnim namirnicama".*

Isti list javlja iz Saratovske oblasti da poljoprivrednom odeljku ove oblasti stižu iz celoga okruga telegrami, u kojima se skreće pažnja da su u poljima i u mašinskim i u traktorskim stanicama mnoge vršalice van upotrebe i da zbog nedostataka rezervnih delova ne mogu se uopšte staviti u pokret. Isto tako i u krimskoj oblasti konstatovano je, prema izvestajima moskovske „Pravde" od 20 VII 1936 godine da je bilo velikih gubitaka prilikom žetve. List piše: „Usled rdjavo organizovane pripreme za žetvu preti nam opasnost od velikih gubitaka."

Ovi sovjetski izvještaji daju nam razloga da konstatujemo, da su izgledi boljševičke mehanizirane poljoprivrede na bogatu žetvu i ove godine vrlo sumnjivi.

Neka se zna!

Od davnih vremena je običaj u svim kršćanskim crkvama da se o Sveta Tri Kralja (u nekojim mjestima na Badnji dan) blagoslivljaju ljudski stanovi i škrope osvećenom vodom. Lijepi je to kršćanski običaj. Svešćenik ulazi u stan kroz širom rastvorena vrata i naziva: „Mir kući ovoj i svima koji u njoj pribivaju." Domaćin i svi ukućani pobožno poklekno puni vjere u Božji blagoslov i mir na ov j zemlji bez kojeg nema napretka u nikakvoj obitelji pa ni u narodu.

I ove godine zaredali sveštenici i redovnici da dijele mir i Božji blagoslov.

Redovnik ovisck, mršav, pravi i istinski pokornik opasan pokorničkim konopčićem uđe u stan, kršćanske katoličke, ali nacijonalno uvjerene obitelji, saviršl svoj labudi vrat, pokorno i pobožno spusti malko na desno nakrivljenu glavu i obavi obred udijeliv ši mir i Božji blagoslov domu i svima koji u njemu pribivajn.

Kad je obred mira i blagoslova bio dovršen, podigne sada gordo, prije pobožno spuštenu nakrivljenu glavu i raskolačenim očima obiđe zidove doma i, — gle čudo! — opazi o zidu sliku našeg mladog kralja Nj. V. Petra Drugoga.

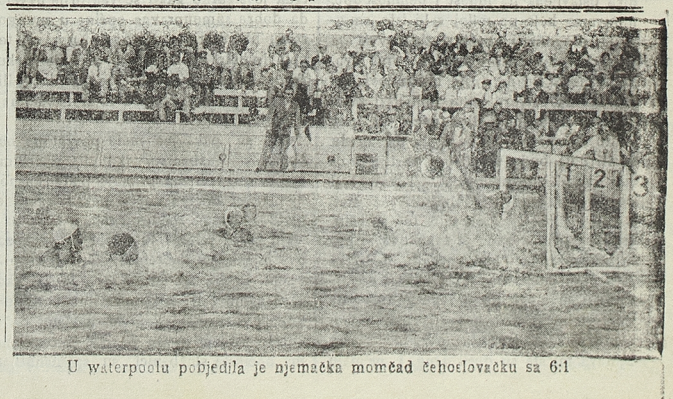
U tom času, uvjeren sam, da mu je bilo kao crnogorskim četnicima kad su ugledali Novicu kad je stupio njihovom krugu i uznemirio ih u njihovoj pobožnosti.

Redovnik ne gubeći časa, čstro ukori siroiu domaćicu (udovica) što drži u kući sliku koja pretstavlja lice koje ne pripada svetoj rimokatoličkoj crkvi.

Sirota udovica se na prvi mah zbuni, ali se u tren snađe, uspravi svoje stare kosti, ponosno podigne svoju sijedu glavu i pojačanim glasom reče: *„Oče, jedan je Bog, a ovo je naš Kralj!"*

Pobožni redovnik opasan pokorničkim konopčićem ugrize se za donju usnu, okrene se i pođe dalje da dijeli mir i Božji blagoslov.

L. Miličić.

U waterpoolu pobjedila je njemačka momčad čehoslovačku sa 6:1

Što su općine i koje su njihove dužnosti ??

Ako se uzme da da je naša država, kao i druge države, moderno uređena, zajednica živih ljudi sa realnim ciljevima, tada i u našoj ustavnoj državi općine su vrlo važne jedinice kojima je cilj da zadovoljavaju najelementarnijim potrebama općinara, a preko kojih oni udovoljavaju najosnovnijim dužnostima prema državi.

Općine su kao takove za državu i općinare najpotrebitija zajednica bez nih nemože biti srednjeg zajedničkog života a niti upravne djelatnosti.

Općine nijesu stvorene silom, one su prirodna zajednica koja vezuje ljude sa rodjenom zemljom i svojim najvitalnijim interesima. Radi čega svaka općina mora imati svoj karakter, svoju fizionomiju i svoju dušu i prema tome općine organiziraju svoj rad po potrebama koje zajednica traži, a zato su zadaci općina bezbrojni koji rastu i opadaju prema potrebama zajednice.

Prema tome što je zadaća državne uprave u velikom opsegu to je općinske uprave na njenom teritoriju.

Dobre općinske samouprave u mnogom odterećuju državnu upravu, jer kada je općina u stanju da udovolji potrebama svojih općinara, neće mnogo teretiti i tražiti od države.

Iako općine imaju svoju samoupravu one su dužne da svoje interese podrede interesima države, kao što je svaki pojedinac dužan da podredi svoju korist sa općom koristi.

Prema tome bi općine u neku ruku bile slične uredjenju ustavno paralementarnim državama, jer imaju svoju upravu, svoje vijeće (odbor) i svoje činovništvo.

Sam govor gospodina Ministra unutrašnjih poslova, izrečen na jednom zboru, to potvrdjuje, jer se gospodin ministar osvrćući se na općine, rekao je da su općine važan faktor u državi.

Općine kao takove, samoupravne općine, treba da dodju u ruke ljudi (t. j, opć. uprava i vijeća) koji će znati cijeniti položaj na koji su došli, te se ne bave sitničarstvom a još manje strančarstvom, jer njeni su općinari i oni koji pripadaju bilo kojoj partiji ako su rodjeni ili pak već dugo nastanjeni u takovoj općini.

Prema tome općinske uprave su u prvom redu dužne da stvaraju inicijative za dobrobit svojih općinara bez razlike partija i ovo donose na odobrenje opć. odborima koji treba da dobro otvore oči i vide da li je to u interesu općine ili ne, te tada da potvrdjuje donesene predloge od općinske uprave.

Postoje i općinski službenici, pak baš oni su stupovi i općina. Jest, pošto oni vode cijeli rad u općinama. Oni najviše suradjuju sa narodom svojih općina, zato je potrebno da na ta mjesta dolaze ljudi koji vole svoj narod koji rade postano, savjesno i uredno, te se nebi smjelo dogadjati da ti opć. službenici budu ono što su ranije bili prije donešenje zak. o općinama, neka vrst službenika ostavljena na milost i nemilost opć. upravama koje po miloj volji iste smjenjuju, progone, i ako ti službenici su na visini poštena rada i savjesno vrše svoju dužnost. No ne smije biti takovi koji traže da ostvore svoj obiteljski život oženivši koje kumu ili kumicu ili pak nešto slično, pak im je dosta da znadu pisati i da budu vazali one partije koja ima svoje ljude na općini. Takav rad opć. uprava vodi ne dobrobiti već štetu općeg i narodnog dobra, a to se iskusilo već jednoć kada je tako bilo se počelo provadjati kod drugih nadleštva radi čega danas ima na stotine činovnika koji su mogli još mnogo godina da vrše svoju dužnost, a ne da budu pensionisani i oni primaju pensiju, a na njihova mjesta su došli drugi i primaju platu. Nije li to podvostručeni činovnički kader, koji zajednicu stoji za što posto više? Ako je to baš tako moralo biti, činovništvo mora da priskače iz partije u partiju, kao žaba iz vode u vodu, pak onda nije čudo da kod nas ovako i dalje ide.

Nu dà se malo osvraemo kako pak ovi općinski službenici mogu uopće da žive, da rade pošteno i savjesno kad ima općina u našoj Bsnovini da svoje činovništvo ne plaća ima 10 i 15 meseci, već mu se baca koji bon kao kakova mrvica kojoj domaćoj životinji.

Čudno je da općinska uprava t. j. ljudi koji vode te uprave ne vide i ne znaju, da svaki radenik mora biti plaćen za svoj trud, nu netko će reći, kad općiae nemaju novaca, kako će da plate to činovništvo?

Tačno je da općine nemaju novaca ali tko je kriv da općine do novca ne dolaze? Opet te opć. uprave i ljudi koji iste vode, te njihovi pârtneri koji na vas glas viču, ne plaćajte općini ništa, ne plaćajte poreza itd. a to samo zato da se domognu vlasti nad općinama.

Kad bi pak u tim općinskim upravama sjedili ljudi kojima je na srcu interes njihovih općinara, tada bi ljudi nastajali da od općinara pobiru bar onoliko koliko bi se lako dalo utjerati. Znamo da ima općina koje imaju da utjeraju više iznose a neke seoske općine i preko 1.000,000 dinara, pak kada bi takova općina ubrala od svojih općinara 1/4 mogla bi lako da plati svoje službenike, a osim toga da u velike pomogne svojim općinarima nabavkom što bolje i jeftine hrane u prvom redu žitarica.

Evo primjera! Jedna općina ima 14 hiljada stanovnika i po veličini je 15 u primorskoj banovini. Njeni općinari kroz godine, kada su dobro rodne, kupe kod trgovaca najmanje 50 vagona žitarica, (u ovoj prošloj godini je kupljeno kod trgovaca preko 120 vagona žitarica) Ova općina je imala novaca, mogla je imâti što je htjela; mogla je da izvrši tu nabavku za svoje općinare, te na taj način da zâštedi svojim općinarima najmanje sumu od 300.000 dinarâ, računajući da su seljaci plaćali hranu po 25 para više kod trgovaca, negoli bi plaćali kod općine.

Eto baš kada bi općinari te općine bili platili toliko travarine i poreza, oni bi bili korisni za cijeli iznos koji su uplatili. Ovo se imâlo provesti tim više što pasivni krajevi su imali popust na prevozu žitarica do 1-7 za 50 posto na drž. željeznicama, a koji popust su trgovci kao trgovci znali da iskoriste.

Osim ovoga mnogo čega bi se još dalo provesti u svim općinâma kada bi na općine došli ljudi koji nebi smjeli biti nikakovi partizani, kojima bi na srcu ležala dobrobit svoga naroda, svojih općinara, te koji bi radili na opće dobro, a ne radili ono što i većina općinara kritikuje

Kad bi bilo takovih općinskih uprava, tada je sigurno kako se već prije navelo da dobre samoupravne općine u mnogo čemu bi odteritile državnu upravu, te nebi trebalo da seljaštvo očekuje neku manu božju od ovog ili onoga ili ove ili one partije, kad već sva ta srestva ima u svojoj općini.

Da se pak još malo povratimo na općinske službenike, ti ljudi, u nekim općinama, veći dio primaju plate kasno ili nikako! Znamo da po nekad zakasne plate državnim službenicima, a tada nastaju razna pitanja intervencije, dok za ove bijednike, opć. činovnike, niti se pita niti se ima tko briga za njh, a ako se nekamo žale, tada se stisnu u ramenima i rekne, što Vam mi možemo?

Donošenjem novog Zâkona o općinâma općinski službenici su spomenuti u § 85, taj § pak predvidja da se za svaku banovinu donese Uredba za opć. službenike, pak hvala uvidjavnim ljudima koji poznaju sav jad ovih općinskih službenika ova je uredba i u našoj banovini donešena i jedna je od najboljih uredaba u našoj državi, ali ni u njoj ni u Zakonu o općinâma ne govori se, kako da se opć. službenicima obezbijedi primanje plata, bar svakog drugog mjeseca ili slično, što bi se moglo da izvede kad bi se upć. prirezi kod poreskih uprava ostavili za isplatu ovih bijednih općinskih službenika, a ne ih prepustilo na milost i nemilost opć. uprava.

O dalnjem râdu općina i ljudi koji te općine vode osvrnućemo se u buduće, a da se vidi, koliko bi se i kako moglo dodje do boljeg stanja i blagostanja u našim općinama, kad bi na mjesta općinskih uprava dolazili ljudi, koji bi znali da vode boljoj budućnosti svoj narod. Svi oni koji su se postavili na čelo raznih partija i koji su pozvani, morali bi da znadu da su općine za državu i narod one što su za pojedinog čovjeka njegove žile kucavice, koji normaliziraj krv kroz čovječe tijelo, a tek tada bi naš narod i svi mi bili sretni! No kad će to da dođje??

Trilj. A. K.

POLITIČKI PREGLED
(mala enciklopedija)

Teror odozdo. Pod ovim naslovom „Samouprava" donosi članak Ante Mur.a iz Zagreba, u kojem se između ostalog veli:

„U Savskoj banovini „hrvatski narodni pokret" ni u kome slučaju ne može postići ono, za čim se sada, kako izgleda, nekim čisto fašističkim metodama ide, naime da sve ili barem gotovo sve birače svrsta u svoje redove. Još manje će to biti moguće onda, kada ta grupa — a do toga će ipak jednoga dana morati doći, — bude prinuđena da konkretizira svoje ciljeve i pristupi konstruktivnom radu. Bez obzira na to što će se u tome slučaju prilično dio iz njihovih vlastitih redova izdvojiti, bez obzira na to što su i sada tendencije i struje u samoj toj grupi dosta razrožne, u Savskoj banovini, pored svih neospornih grešaka ranijih režima, pored svega terora odozdo i pored sve tolerancije vlasti prema tom teroru, ipak ima još uvijek, (i ostat će!) jedan veliki broj i Hrvata i Srba, orijentisanih za jugoslovensku liniju. Tih jugoslovensko orijentisanih ljudi ima čak i daleko više, nego što se to općenito misli i nego što po manifestacijama javnoga života u ovim krajevima to ponekad izgleda. Pitanje je samo na koju stranu, u kome pravcu će se te jugoslovenski orijentisane mase uputiti! To međutim u mnogome zavisi baš od držanja vodstva „hrvatskog narodnog pokreta". Nasilničke metode i teror, protiv koga se je to vodstvo tako žestoko dizalo, a koji se sa strane njegovih ljudi već odavno mnogo manji i bez njihova znanja vrši prema svima onima koji neće da misle kao oni, a koji je teror kud i kamo teži i nepravedniji od svakog drugog mogućeg terora pa i terora same vlasti, koga terora srećom nema, — taj teror može da postigne samo jedno: Ne da iz osvjedočenih Jugoslovena napravi nešto drugo, nego da ih uvjeri u to, da se teror mora suzbiti terorom, drugim riječima: Može se postići samo to da će jugoslovenski orijentisani elementi u ovim krajevima, — a oni ipak, uprkos svemu i da nas sačinjavaju oko 40 posto svega pučanstva, — biti otjerani u fašističke ili druge ekstremističke vode. Dà li za tim ide vodstvo „hrvatskog narodnog pokreta"?

Klerikalci protiv Strossmajerove linije

„Obzor" se proglašuje „slavosrpskim" listom. Ovih dana je ljubljansko „Jutro", da bi se osvetilo za napadaje na JNS, nastojalo dokazati, da je „Obzor" skrenuo sa Strossmajerove linije. Iza toga se moglo očekivati, da će „Obzor" te dokaze sa zadovoljstvom primiti na znanje. Ali, na najveće začuđenje javnosti, „Obzor" se stao braniti na vrlo čudnovat način, pa kaže:

„Ljubljansko „Jutro" govori o impozantnoj Spomen knjizi „Obzorovoj", no pa kad ju već ima, mogao bi tamo pročitati sve dokumente i o odnosu „Obzora" prema biskupu i o shvaćanju biskupovom prema problemima koji se i sada rješavaju, a naročito o jugoslavenskom problemu. *Nezavisna narodna stranka i „Obzor" bili sa stalno proganjani od frankovaca kao „Slavosrbi" i to punim pravom, jer je „Obzor" bio zaista „Slavosrbi" i u Austro Ugarskoj i danas*, ali baš za to ne može tumačiti Jugoslavenstvo na korist centralizma i negemonije, jer ta može nositi korist pojedincima ili strankama, ali ne može koristiti ni narodu ni državi, jer uvjetuje i mržnju i borbu i kaos."

„Istina je, da je „Obzor" u ovih 18 godina prateći sve te stranačke i osobne intrige, i razne dopodovštine i peripetije mijenjao i mijenjati će svoju taktiku pa je i hvalio i kudio prema situaciji, a prema *temeljnoj ideji hrvatske politike a ta je izvojštiti u duhu Strossmajerovog Jugoslovenstva Hrvatima ravnopravno mjesto u državi, koju su svojevoljno utemeljili i Srbi i Hrvati i Slovenci.* Ta je ideja naša crvena nit, a mi se obvezujemo i slovenske liberalne pohvallti, kad dođu na tu liniju."

(Hrv. Straža)

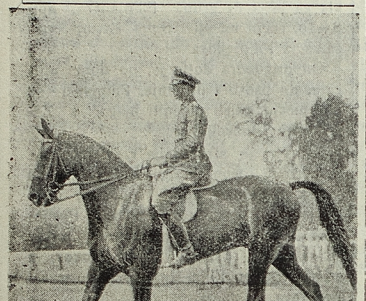
„Mozaik programa i grupa". Udružena opozicija, iako demokratski nastrojena, danas je pravi mozaik programa i grupa i do se ne izvrši jedna nivelacija gledišta i izradi jedan zajednički program ili bar jedna zajednička idejna platforma, ovaj politički konglometar ne može u našem političkom životu vršiti onaj konstruktivni uticaj, koji bi se s pravom mogao očekivali od jedne ovakve grupacije. Izborni sporazum ad hoc donose trenutne koristi savezničima, ali od toga naš javni i politički život nema nikakve koristi. U principu, ne može se zameriti ni ovakvim izbornim paktovima ali samo u slučaju, kad se oni prave i zaključuju izmedju stranaka sa preciznim i objavljenim programom, koji važi i poslе izbora. Onda se zna šta znači taj izborni blok i šta se može očekivati posle njegove eventualne izborne pobede. Ovako, već danas je jasno da će ovaj izborni blok, odmah posle izbora, ostati ono što i danas, t.j. jedno društvo stranaka i strančica, grupa i grupacija, koje se neprestano sporazumevaju, ali se ne može sporazumeti, pošto su tu sve sami heteregoni elementi. Kako će izraditi zajednički program jedan g. Ljuba Davidović i recimo g. dr. Dragoljub Jovanović ili g. dr. Ljuba Bošković i g. Aca Stanojević?... (Samouprava)

Politička rezerva. Famozno „hrvatsko pitanje" izgubilo je dosta od svoje oštrine, nesuđeni pretsednik „hrvatske republike" postao je jedna komična figura, cela njegova politika to je jedna fanfaronada, i, na kraju krajeva, stvar će se svršiti na taj način što će g. Maček usesti u ministarsku fotelju u Beogradu.

Nama trenutno, dakle, nije potrebna nikakva vlada „čvrste ruke", nama nije potreban nikakav general Metaksas a još manje ima razloga da se na sceni pojavi kakav general Franco, ali ako bi naši ekstremisti naime komunisti i separatisti u Hrvatskoj, isuviše pobesneli ako bi naši političari a la Davidović Miša Trifunović uzeli na sebe ulogu jednog Sofulisa i stali da paktiraju s pre

Japanac Hamura (lijev) postavio je sa 2:42.5 novi olimpijski rekord na 200 m. prsno. Njemac Erwin Sietas (desno) bio je drugi.

Poručnik Pollay, koji je s „Kronosom" odnio pobjedu.

Sa tradicionalnih Sinjskih Alka

I ove godine osvanuo je Sinj okićen zastavama, prekriven masom domaćega i stranoga svjeta, u svečanom raspoloženju. Već u 7 sati masa svijeta slijedi Alkare na staru tvrđavu „Grad" da prisustvuje misi. Popodne u 3 sata sakupili su se Alkari sa momcima kod alajčauša g. J. Boke, koji je pregledao momke i alkare. On ih je zatim poveo u četi k vođi g. Marku Buljan. Odatle su u povorci sa starom zastavom, sa sokolskom glazbom na čelu i masom svijeta za sobom, predvođeni od vođe obišli grad i došli na trkalište, gdje su defilovali pred glavnim tribinama, među kojima opažamo ona rezervirana za Kralja Eduarda koja je bila prazna, jer se u zadnjem času odveo na „Moreski" u Korčuli.

U 16 sati počela je trka. Alkari nastupaju vješto i u uzornom redu. Jedan po jedan zadivnom spreman trče na svome konju držeći gledaoce za ovo dva i po sata u velikoj napetosti. Najbolje rezultate postigli su Malbaša Josip, Videka Zvonko i Ante Bareza, od kojih, u produžnom natjecanju, pobjeđuje Malbaša Josip i odnosi Alku.

Pri svršetku svečanosti, svi Alkari sastaju se ponovno pred glavnom tribinom i tu vođa cvogodišnjem pobjedniku veže lijepu jugoslavensku traku na koplje dok masa urnebesno kliče i čestita. Prije razlaza vođa g. Buljan je sa konja održao značajan govor u kojemu je između ostaloga kazao:

„Junaštvu pradjedova naših, mi Sinjani imamo da zahvalimo postanak ove tradicionalne Alke, koju mi danas po 221 put na ovom istu mjestu slavimo i koja je pokoljenjima bila potokuzom, koja je čelićala očeve naše i koja je vječna potvrda stare istine". Na vijek on živi ki zgine pošteno....

Pred 221 godinu, 1715, tvrđava grada Sinja bijaše glavni bedem Dalmacije zagorske prema velikoj Otomanskoj Carevini. Tvrđava je tada brojila 700 ljudi redovite posade sa 28 lumbarda i manjih topova. Početkom te godine 1715 stignu glasovi u cetinsku krajinu, da se silni turski serasker Mehmed—Paša, sa velikom vojskom od 60.000 nizama i bašibozuka, spušta sa Prolog Planine na Cetinu ravnu da osvoji Cetinu, Sinj i ostalu Dalmaciju do mora. Na ove glasove sakupi se sve što je moglo pušku nositi u tvrdjavu Sinjsku e da se odupre dušmaninu i stupi pod komandu fratra Vučkovića, koji preuzme zapovijed nad Sinjem, pošto je tadašnja regularna posada Sinja koja je brojila 240 vojnika mletačke republike naglo evakuirala tvrđavu sinjsku i prepustila je sudbini.

10 kolovoza 1715 prve izvidnice turske vojske poharaju selo Otok gdje pogibe njegov branioc Kučemilo sa 200 hrabrih Cetinjana. 11 kolovoza turska vojska je već pod zidinama grada Sinja. Htijući brzo obračunati sa junačkim braniteljima, Mehmed—Pašn jutrom 12 kolovoza naređuje juriš na tvrđavu kojega juaačka šaka branioca odbija. Pakleni oganj bije grad i slijedećih dana, ali uzor junaštvo i domovinski žar sačice Sinjana odolijevali su svim navalama neprijatelja. Da svoju sramotu neuspjeha Serasker opere, naredi sveopći juriš turske vojske na tvrđavu Sinja na dan 15 kolovoza.

Cijeli dan od jutra do mraka obaviali su gusti dimovi i paklena vatra sinjski grad, pa kako su junački branitelji vidili da je još jedini spas protunapad, utičući se zaštiti svoje zaštitnice Velike Gospe, na dan 15 kolovoza u jutro šaka branitelja ispade iz tvrđave i zametne ljut boj pod zidinama gsada sa mnogo nadmoćnijim neprijateljem. Kada je nć pala, na bojnom polju pod Sinjem, ostade preko 6000 turskih glava a silni Serasker pobježe sa ostatcima vojske preko Cetina u Bosnu.

Serasker pobježe, a na bojnom polju stavi i bojni šator konja i opremu, koju danas alkarski Edek u našoj povorci na sebi ima.

Ovaj rat u užoj historiji nazvan sinjskim ratom, izazove veliko oduševljenje u Mlecima tako, da ova gospoda ovjekovječiše ovu bitku sa velikom slikom u Duždevoj Palači u Mlecima i ako je sama mletačka vojska bila daleko od ovih okršaja.

Na vječnu uspomenu ove sjajne pobjede i rijetkoga junaštva, a da se potomcima Sinjana sačuva ratoborni duh i ljubav za rođenu grudu svojih pradjedova, odlučiše Sinjani da ustanove igru Alke koja se evo danas po 221 put neprekidno slavi".

Na svršetku kaže:

„Današnje generacije u velikoj našoj oladžbini dobro ocjenjuju veliki danak u krvi i hiljadugodišnje patnje kojima je plaćena naša samostalnost i veličina — vjeruju u dobar genije našega napačenoga naroda i vide najboljega jamca za veliku i slavnu budućnost našu — u bratskoj slozi, sve naše napačene braće iz svih krajeva prostrane naše države. Alka je znak slave, poštenja, junaštva. Vjerujemo da ćemo moći konačno naći smirenja našim izmučenim dušama u pravdi, poredku i jednakosti sve braće u ovoj našoj zemlji pod viteškim skeptrom našega mladoga kralia Petra II sinom svojeg velikoga oca.

U to ime gospodo i narode pozivam Vas da sa ovoga junačkoga nvrodnoga slavlja pozdravimo našeg mladog kralja Petra II trokratnim:

Ž I V I O.

Ogromna masa velikom oduševljenju prihvaćaju usklik, a glazba svečano intonira državnu himnu. Alkari svrstani u poverci po tom odlaze prema gradu. Na ukusno rasvjetljenom i zastavama okićenom trgu pred ogromnom masom svijeta, u 8 sati uveče, sokolska glazba održaje lijepi koncert. Svečano raspoloženje potrajalo je do kasno u noći.

vratničkim elementima, onda bi u tome slučaju i nama bio potreban jedan Metaksas, a za ovu ulogu niko ne bi bio podesniji od generála g. Dušana Trifunović.

Ž leti je međutim, da se u nas održi današnji liberalni kurs, te da se zemlji uštedi svaka diktatura, pa ma kako bile sposobne ličnosti koje bi je mogle vršiti.

Gospodin Milan Stojadinović je još nepresstano nada i uzdanica zemlje, ali i g. Dušan Trifunović ostaje kao jedna velika politička rezerva.

(Cicvarić — Balkan)

Umoljava se gradjanstvo grada Sibenika da za pretstojeći Slet Sokola u Šibeniku ukoliko raspolažu sa praznim đačkim i drugim sobama, da ih stave na raspoloženje Sletskom odboru i javite u Sokolskom Domu ili u dućanu D. Milovića Zagrebačka ul. 24., koliko kreveta i cenu istih. SLETSKI ODBOR

Znamenite riječi i značajne izjave o Jugoslovenstvu i Nar. jedinstvu

85. Opisujući izvanjsko sadašnje stanje Jugoslovjenstva najprije obratismo pozornost na knjigu njihovu. Ova o javnom životu naroda sve odlučuje. Ona je točka, oko koje se narodi kristaliziraju. Ona u sadanjem položaju europejskih naroda jest najčvršća obrana svakoga pojedinoga naroda proti jačoj moralnoj i materijalnoj sili.

Jedinstvo knjige nam je na jugu tim potrebnije, što smo u doticaju sa narodima, pred kojima ne možemo podnipošto vrata zatvoriti, što smo slabi u političkom životu, koji gdjekojim slabijim od nas daje krijepost i čilost — što smo politički razdijeljeni.

Narodi, politički rastrgani i zavisni od inostranaca nemaju se plašiti za svoj opstanak i razvitak, kad su moralno imenito putem knjige sjedinjeni. Talijani i Nijemci, bili podijeljeni na koliko mu drago vlada, domaćih ili inostranih, ostaju jedan narod; jer dišu jednim duhom, jednim životom u jednoj narodnoj knjizi.

Inače je u nas Jugoslovjena. Mi nemamo jednoga duševnoga života. U nas se još ne utjelovi narodan duh u jednu formu. A pored toga dijele nas zidovi, kroz koje naš slab duh ni šaptati ne može, kamo li govoriti. Još se ne razumijevamo.

Ima nas u carevini austrijanskoj i turskoj, u poluslobodnoj Srbiji i slobodnoj Crnoj Gori.

Srbija, u kratko vrijeme svoje političke polunezavisnosti, a reknimo, svoje političke slobode lijepo napredova. Tko zna iz povijesti, kako je teško narod iz nesvijesti probuditi u samosvijest; kako je teško narod vikao jarmu dignuti u vis; kako je teško popeti se za slobodnim narodima, koji se u sav mah razvijahu dok je tvoj narod čamio; kako je teško u takovu narodu skopčati nit sadašnjosti s njegovom slobodnom prošlošću, koje razdvoji jaz ropstva, tlačenja i preziranja, — tko sve to uzme na um, taj će radosno i dragovoljno priznati napredak u prosvjeti naroda srpskoga u kneževini iza njegova oslobođenja. Ovaj napredak bio bi, i biće još znatniji, bude li se srpska kneževina razvijala u svom narodnom životu, te ga samo na toliko podupirala političkim institucijama nesrodnih država, koliko je od potrebe, da se narodan životaj prema našemu vremenu njima oplemeni. Doista nema nenaravnije stvari, nego kad se narod obuče u tuđe uniforme. Evo ti gotova pajaca! Srpski narod imao je već za svoje samostalnosti, kako mu preostavši Dušanov zakonik i mnoge povelje svjedoče, tako uzvišenih i slobodnih političkih i administrativnih institucija, da nema uzroka s njih se sfiditi niti XIX vijeka pred izobraženom Europom. Mnoge od njih preživiše tursko gospodstvo. Ove predoše narodu u krv. Na ovima bi se imao razvijati javni život srpske kneževine. Na njih bi se imala obazirati učena gospoda, koja se iz Berlina. Göttinga i Jene, Pariza i Beča vraćaju, da stupe srpskom narodu na čelo. Nije sve ovo lijepo što se sakriva glace—rukavicama, niti sve mudro, što teče iz glave, koje straže fatermerderi.

Na zapadno—južnom kraju Srpstva diže se u vis na kršnim pećinama slobodna Crna Gora. Koliko ruglo nije stavilo njemačko novinarstvo posljednje doba na ovu tobože posljednju oazu barbarstva u prosvijećenoj Europi? Ne zna jadno, da je to jedina šaka slobodnoga naroda na tračko-ilirskom poluotoku, koja ne prigne svojih koljena pred polumjesecom; koja neviđenim požrtvovanjem sačuva do današnje svoju slobodu; koja je živi višestoljetni protest proti muslimanstvu, ne htjevši ga priznati za vladara zakonitoga u zemlji svojih otaca ni grožnjom ni mitom; koja će bezdvojbeno preživjeti svoga vjekovnog neprijatelja, i nad njegovim grobom dignuti spomenik svoga uskrsnuća. Novinari, koji u Crnoj Gori spočitavaju glupost i neznanje, imali bi pomisliti i na njezine susjede i na to, da se ne da držati u jednoj ruci knjiga i pero, u drugoj puška i mač. Crnoj Gori je najpreče braniti slobodu i samostalnost — dođe vrijeme, kad oružje zamijeni knjigom.

A to vrijeme, ne varaju li nas sve okolnosti, nije daleko. Tursko carstvo je na umoru; bolest mu je neizliječiva i nepreboliva. Mudre recepte europske diplomacije odgađaju mu krizu; ali od smrti ga ne mogu spasiti. Pa i tih liječnika i ljekara bi nestalo; povukli bi se od bolesnika neizliječiva, da se mogu sporazumjeti nad baštinom. Međutim on će naskoro izdahnuti pod težinom svoje starosti i istom njegom svojih liječnika.

A smrt njegova naći će odziva na Drini, Dunavu, Savi i Morači. Nema nijedne katastrofe, a ne bješe je odavna, koja bi tako uzdrmala i kosnula Jugoslovjenstvo, kako bližnja raspast turskoga carstva. Recimo istinu, zašto ne bi je rekli danas mjesto sutra? da ako ikoji, a to Hrvati, Srbi i Bugari, imadu neoborivo pravo na baštinu, koja će preživjeti posljednjega sultana na Bosporu. Oni imadu i historično i naravno pravo na zemlje, koje im bijahu istrgnute mačem iz vlasti; u kojima čami znatan dio vlastite puti. Oni neće dati povod ovoj katastrofi; ali kad ograne, zar da ne posluhnu silni glas prava i krvi?

Dotle sveta je dužnost Hrvatima i Srbima bodrim okom pratiti svoju braću, kojima daše pažnju. Pa kad joj ne mogu pomoći inače van riječju i perom, dužni su je braniti proti hladnom tuđemu sebičarstvu, koje se nesretnoj sirotinji ruga. Dotle dužni su podupirati njezin duhovni razvitak; nastojati, da joj se u ruke dade domaća knjiga; biti na ruku svećenstvu u Bosni, Hercegovini, sjevernoj Arbanaskoj i staroj Srbiji, koje se jedino manje više skrbi za prosvjetu kukavne siročadi. (Iz članaka Fr. Račkoga »Jugoslovjenstvo« II. Pozor, 1860, br. 28.)

(nastavak slijedi) Sabrao J. K.

Slet Sokolstva na Jadranu

Gosti za slet Sokola na Jadranu stižu

Danas stižu prvi posjetnici sleta Sokola na Jadranu tj. oko 15 Slovenaca.

Zasebni izletnički vozovi i parobrodi sa velikim brojem izletnika počeće stizati 21 o. mj. Tako zasebni voz iz Beograda (Skoplje, Niš, Kragujevac) stiže 21 o. mj. u 10 sat; zas. voz Novi Sad, Petrovgrad, Osijek stiže istog dana u 11,30; zas. voz Zagreb sa okolicom i zas. voz Ljubljana sa okolicom stižu 22 o. mj. u 8 sati. Zas. voz Sarajevo-Tuzla 21 o. mj. u ponoći, a Banjaluka istog dana par minuta kasnije.

Osim ovih posebnih vozova dolaziće manje grupe gostiju sa redovnim vozovima počevši od 20 o. mj. pa dalje. Dasetak izletničkih parobroda vozice iz bliže i dalje okolice i stizaće većinom 23 o. mj. rano izjutra. Iz Sinja i okolice voziće veliki broj autobusa.

NA SAJMU U VRPOLJU bilo je mnogo svijeta, koji je išao tamo i ovamo vlakom, automobilima, kolima i pješice, tako da je cesta između Šibenika i Vrpolja bila cijeli dan zakrčena. Sajam je protekao u potpunom miru.

POŽAR JE IZBIO jučer u 1 sat po ponoći u Varošu, u kući Juras Pave pk. Ante, podvornika Ljubljanske banke. Vlasnik se u to vrijeme sa cijelom obitelji nalazio u Srimi kod prijatelja na kumovanju. Požar je prekasno zapažen, pa, dok su došli vatrogasci kuća je, gotovo nezapaženo, sasvim izgorila. Osigurana je.

IZLET ZA ŽATON priređen je u nedjelju, na sv. Roka. Masu svijeta, oko 4000, vozili su parobrodi Lika, Ugljan, Trogir, Neretva, Tomaseo i Kozjak, te motori Sv. Nikola i Lovac. U Žatonu je bilo veoma živo, ali i mirno; svijet je najvećio da sjedi u gostionama i uz tezge prodavača jela. Računa se da se toga dana, uračunavši i vožnju, potrošilo oko 50.000 dinara.

„KRKINI" VESLAČI dolaze, po svoj prilici danas. Građani se spremaju da ih lijepo dočekaju jer su svi zadovoljni sa rezultatima postignutim u Berlinu. Krka se plasirala relativno vrlo dobro, tj. u zastupljenim disciplinama peta u Evropi, a deveta na svijetu. Za uslove pod kojima je trenirala to je zamjeran uspjeh.

ELEKTR. RASVJETA, prigodom Sokolskog sleta poboljšana je u nekim dijelovima grada. Nad glav. stepenicama perivoja pred spomenikom, koje su do sada bile slabo rasvijetljene, postaviće se jedan balon, koji će trajno ostati. Još se uvijek osjeća potreba bolje rasvjete na putu za stanice; tako i na pazaru trebalo bi postaviti barem dva balona. U Mandalini je također popravljena rasvjeta, a stelište i okolina lijepo će biti rasvijetljeni.

ENGLESKI VOJNI ATAŠE pri poslanstvu u Beogradu g. Leader F Beaumont stigao je u subotu parobrodom „Prestolon. Petar" i otišao u Krki.

TALIJANSKI MOTORNI JEDRENJAK „Arnesta", pripadnosti luke Trst stigo je u subotu, a u nedjelju otplovio za Split. Na njemu je 11 Talijana, 1 Argentinac i 4 lica posade.

SASTANAK POVJERENIKA HRV. SLOGE, održan je 15 o. mj. ujutro. Prisutno je bilo 65 povjerenika iz raznih mjesta. Sastanak je otvorio kotarski pretsjednik Balamarić. Odmah u početku govora ističe kako se govorka da da u redovima H.S.S. ima komunista, pa poziva povjerenike, da svaki u svom mjestu pogradi, da se takvi uklone ir redova stranke. Poslije političkog dijela, raspravljeno je o prodaji seljačkih proizvoda. Zaključuju da se cide prodaje crno 12 d, a mast 10 d; bijelo cide 14, a mast 12 d po stupnju. Još je raspravljano o prodaji suhih smokava, ulja itd.

Ugl. Uredništvu lista „Tribuna" Šibenik

Svi nacionalni listovi širom naše Jugoslavije već dugo vremena pitaju i traže: u čemu se sastoji to „Hrvatsko pitanje". Šolta je, može se reći, mali otok po prostoru i pučanstvu, ali ipak znade u čemu se sastoji to „Hrvatsko pitanje". Evo Vam u glavnim potezima „Hrvatskog pitanja:"

„Nanašnji Ustav je takav, da po njemu Srbijanci imaju hegemoniju, prvu, glavnu i odlučujuću riječ u zajedničkoj državi. Sva je državna uprava u ruka ma Srbijanaca, pa koliko se god deklamovalo o jednakosti, bratstvu i ravnopravnosti. Hrvati nemaju onog udjela u vodjenju državnih poslova, kojeg imaju Srbijanci. Ne samo to, nego se je uvijek u ovo nekoliko godina, da su gotovo sami Srbijanci vodili sve državne poslove i to na takav način, kao da bi ova država bila Srbija, a ne S.H.S. Hrvati na primer daju vojsku, ali zato nemaju komandujuću riječ u vojci. Hrvati nemaju udjela u diplomaciji. Hrvati ne odlučuju o državnim izdatcima, ali zato Hrvati plaćaju porez svih vrsta, ali uzalud se bore za izjednačenje poreza itd. itd. Ministar unutrašnjih poslova imenuje banove tako, da ni Hrvati ni Slovenci nemaju ni tu udjela.

Hrvatski ponos ne može dopustiti da Hrvati budu podredjeni. Treba da se poštivaju starodrevna Hrvatska prava, kojih se nikada nije odrekao Hrvatski narod. Treba dakle, da se urede svi odnosi izmedju slobodne Srbije i slobodne proglašene nezavisne 29. X. 1918 države Hrvatske. O ovako teškim, važnim i odlučnim pitanjima, koja rade o budućnosti hrvatskog naroda, ima da odluči sam hrvatski narod i to putem sabora, novog zato izrično odredjenog, jer je zadoji izabran 1913 godine.

Hrvatski narod traži, u imeđ svoje hiljadu god. suverene drž., da se zajednička država S.H.S. uredi takvim novim Ustavom po kojem će hrvatskom narodu u ovoj zajednici biti sačuvana i zajamčena njegova hiljadugodišnja suverena prava, a to znači, da svak bude gospodar u svojoj kući, pa i Hrvati u Hrvatskoj. Za ovakovi Ustav ima se sazvati Hrvatski sabor.

Kao u Srba, tako i kod Hrvata i Slovenaca glavnu i odlučujuću riječ ima pitanje državnog posjeda: Državu treba razdijelili u tri narodonosna posjeda: Srpski u srpski, Hrvatski u hrvatski i Slovenački u slovenački, uspostavivši svakome svoja stara nacionalna i historijska prava.

U sferu srpsku spada: Od Beograda do Grčke i Albanske granice, Predratna Crna Gora, Banat i istočni dio Bačke od Palanke do Sente i Kanjiže sa Novim Sadom i Senatomašom.

U sferu Hrvatsku spada: Trojedna kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija sa Medjumurjem, Kastorom i Krkom.

U sferu slovenačku spada: Nas dio Štajerske, Kranjske, bez Medjumurja i Hrvatskih mjesta uz Sloveniju, koji će se plebiscitirano izjesniti da li će ostati uz Hrvatsku ili Slovenačku sferu.

Plebiscitirano će se izjesniti i pučanstvo Bosne i Hercegovine da li će ostati u hrvatskoj ili srpskoj sferi. Ni Srbi ni Hrvati ne trebaju se bojati radi plebiscita u Bosni i Hercegovini. Sto se izjasni za Srbiju treba spojiti Srbiji, a što za Hrvatsku treba spojiti Hrvatskoj. Ne smeta podjeli ni krivudava linija granice. U glavnom bi glavno naselje Srba u Bosni i Hercegovini pripalo Srbiji, a glavno naselje Hrvata Bosne i Hercegovine pripalo bi Hrvatskoj.

Zaključujem ovu raspravu sa poklikom iz milijona Hrvatskih srca „Hrvatska Hrvatima".

Sve napred navedene podatke prikupio sam iz knjige sastavljene od Dr N. Z. Bjelovučića u Zagrezu, koji nosi naslov „Hrvatsko pitanje".

Ako sam zaslužio honorar, pošto sam prvi iznio na javnost famozno Hrvatsko pitanje, onda ga pošaljite „Gospodarskoj slozi" u Zagrebu, da ga ona razdijeli onako pošteno kao i onaj kukuruz ove zime na Otoku Šolti.

Molim Vas, gospodine uredniče, da ovo donesete na javnost i bez komentara, poštuje Vas Jugoslavenski Hrvat

MARIN BEZIĆ, težak

Početkom kolovoza 1936. godine u Grohotama.

Iz Strmice

Četnici Vojvode Koste Pećanca

Četnički Pedodbor kninski održao je 9. o. m. u selu Strmici redovnu godišnju skupštinu. Oni su u selo došli sa zastavom pod vodstvom Vlade Novakovića (uzgred budi rečeno da je to brat narodnog poslanika Dr Nike Novakovića) sa ranim „Spadovim" vozom.

Na stanici strmičkoj dočekao ih je i pozdravio četnički odred Crno-Potočki pod vodstvom popa Momčila Đujića. Toga dana u strmičkoj crkvi, četnici su otstojali sv. liturđiju posle koje je održan pomen blaženopočivšem *Kralju Mučeniku*, poginulim i umrlim četnicima i svim borcima palim za veru i Otadžbinu. Posle pomena sveštenik Đujić održao je, propoved i izvršio zakletvu nad novim članovima.

Potom, četnici su održali godišnju skupštinu u dvorani ozidanog — a još ne pokrivenog narodnog doma „Petar Mrkonjić".

Sa skupštine je upućen telegramski pozdrav Njeg. Veličanstvu Kralju Petru Drugom i Vojvodi Kosti Pećancu. Odajući svoje priznanje starim dobrovoljcima četnicima: Vladi Novakoviću, Savi Kanaziru i Iliji Šmobadu — skupština ih je proglasila za svoje počasne članovo. Zatim je izabrana nova uprava sa Vladom Novakovićem na čelu. Izabrani su i zastavnici, a također i obavještajci i kuriri za sva sela krajine kninske.

Skupštinu je protestvovala protiv svih napada, prikrvenih ili otvorenih, koji su se pojavljivali protiv Vojvode Koste Pećanca. Znajući dobro gadne tendencije tih napadaja, i ogorčavajući se nad njima; četnici se osećaju ponosni što se nalaze pod vodstvom hrabrog i legendarnog Vojvode Koste Pećanca — spremni na izvršenje svih njegovih zapovesti.

U 1 sat posle podne skupština je završila svoj rad u najlepšem redu klikući Kralju Petru Drugom, Vojvodi Kosti Pećancu i Jugoslaviji.

Posle skupštine priređen je poljski ručak, a zatim su četnici bili gosti streljačke družine u Crnim Potocima, koja je vršila bojno gađanje na starom četničkom strelištu iz doba ustanka u Crnim Potocima 1875 1877 g.

Uveče, u najlepšem redu i raspoloženju, sa nacionalnom pesmom na usnama, pod svojom zastavom četnici su se povratili u Knin.

Oni su sa skupštine, svima svojim drugovima, uputili sledeći proglas:

Dragi brate!

Nad Otadžbinom našom viju se oblaci tamni. Iz mnogih rupa vire pauci i žgadila koja bi htela da potkopa temelje Njene. Mnoge nevidljive ruke pletu đavolje mreže u koje bi htele da ulove dušu naroda našeg. Oni koji za Jugoslaviju nisu dali ni jednu kap znoja, ni jednu dlaku sa glave; hteli bi danas da je dele kao bašinu koja im je ostala od babe I dok se mnogi u njej bore o čast i vlast — u bezumlju svome, dotle Ona — naša mila Jugoslavija, svakim danom sve više tone u provaliju.

U grobovima slavnom prevrću se kosti mučenika što žive dane za Njenu čast. Krvnjihova vapije na nebo. Tresu se njihove grobnice slavne, posejane svuda širom Jugoslavije. Tresu se i pitaja nas potomke svoje:

„Zar m. zidasmo da bi vi rušili? zar mi ginusmo slavno da bi vi živeli sramno? Jeste li vi potomci naši? nas što ostadosmo da čuvamo mrtvu stražu na granicama Jugostavije od Triglava do Kajmakčalana???"

Brate! Čuješ li ti taj glas predaka naših koji nad nama raznosi povetarac od Jadrana do Vardara, od Triglava do Kajmakčalana? Zar mi sinovi njihovi, u ovim teškim danima, možemo stajati skrštenih ruku?... Ne! Krv predaka naših vapije na nebo. Mi ćemo braniti čast i obraz naše Otadžbine. Mi ćemo je čuvati po cenu onih žrtava koja a je i stvorena. Mi ćemo biti njeni budni stražari. I, povezani u čvrste redove, stajati na braniku uz našeg „najkog Uroša" — našeg mladog **Kralja Petra Drugog** a pod mudrim vodstvom našeg dičnog Vojvode Koste Pećanca.

Amanet našeg Kralja — **Kralja Mučenika** zove nas da čuvamo Jugoslaviju i čuvaćem Je! **Živeo Kralj Petar Drugi! Živeo Kosta Pećanac! Živela Jugoslavija!**

x. y. z.

Krvoproliće u Filipjakovu

Postoji između sela Tinja i Filipjakova granični spor glede paše već preko sto godina. Kako drugdje imao je i on svoje žrtve. Već je palo sedam ili devet mrtvih glava. Kao da to nije bilo dosta; trebalo je još. Tako se je i dogodilo.

Dana 7 o. mj. u jutro rano pasao je svoje sitno blago seljak Milan Zečević Đurin iz Tinja. Za nesreću svoju zatekla ga je veća grupa Filipjanaca, njih 8—10, regbi na njivi Sime Eškinje, vlasnika iz Filipjakova

Od prigovora došlo je, po zlom običaju, do psosti i prijetnja. Filipjanci su po običaju, htjeli plijeniti blago a Zečević nije dozvoljavao.

Kako se je stvar dalje razvijala nije moguće sa točnošću reći. Svakako istina je, da je Zečević, koji je bio sam, opalio jedan ili dva puta iz puške. Posljedice su bile strašne: na mjestu mrtav seljak Ante Eskinja, Ante Rokov, a smrtno ranjen Filip Milat, seljak iz Filipjakova.

Na glas o takovoj nesreći cijeli Filipjakov pod plemenskom zastavom sjatio se na mjestu, gdje se je zlo dogodilo. Nadošli su i organi vlasti, da izvrše što zakon propisuje. Prispjeo je sreski načelnik, općinski donačelnik i vodnik žandarmerije, te sudska komisija sa dva liječnika.

Kao da nas vječno prati teška kletva za grijehe naših starijih ubica Zečević bio je pravoslavac, pak to nije izbjeglo mačekovskim huškačima, te su oni ovu nesreću iskoristili na najnedostojniji način u svoje političke svrhe. Nehuškali su i onako razjarene Filipjance, da to nije posljedica stare rasprе za granice i pašu, već da je motiv politički.

Ovi, i onako, već od prije izbora maja 1935, zlo upućivani prihvatili su obječuće, da se radi o političkom ubistvu, pak jedoastavno nijesu dozvolili sudskoj komisiji da vrši svoje djelo, dok ne dođu tobože njihovi liječnici (hrvatski), premda su sva 4 člana sudske komisije bili Hrvati katolici.

Da uspiju u svom nedjelu Mačekovci huškači izmislili su, da je tobože jedan član komisije izjavio, da poginuli Eskinja nije umro od hica, već da je umro od malarije. Razjarenost mase je bila tolika da sudskoj komisiji nije ostalo drugo nego vratiti se neobavljena posla. Slijedeći dan 8 o. mj. išla je ponovno sudska komisija sa izmjenom jednog liječnika i tada tek je uspjelo izvršiti ono što zakon propisuje.

Mačekovci huškači toliko su zagrijali mali narod Filipjakova da dana 7 o. m. po podne nije dozvoljavao pristupa nikome u Filipjakov i ako je sreski načelnik uzalud nastojao da posreduje. Po uslijedilom pogrebu, a i dan prije, poslije uzalud pokušane razudbe, dva mlada mačekovca, održali su posmrtno slovo prikazujuć bijednog Eskinju kao mučenika Hrvatstva. Zaboravili su samo jedno da istaknu, da je poginuli Eskinja doista žrtva razornog djelovanja mnogih mačekovaca, koji besavjesno huckaju proti vlasti i braće Srba, jer da su tobože oni uzrok svake današnje nedaće.

Biogradac

U interesu svoga mjesta šaljite redovito dopise